www.turkishstudies.net/turkishstudies

Turkish Studies

eISSN: 1308-2140

Research Article / Araştırma Makalesi

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY
Sponsored by IBU

COVID-19 Salgın Sürecinde Yaşlılağa Bakış: 280 Karakter Yaşlılar Hakkında Ne Söylüyor?

A Look at Aging in the COVID-19 Outbreak Process: What do 280 Characters Say About the Elderly?

Birgül Taşdelen*

Abstract: After the World Health Organization declared 2019 coronavirus disease (COVID-19) as a pandemic in March 2020, which has been declared as an "enemy of humanity" by the Secretary General of the World Health Organization and is considered an epidemic disease that needs to be protected from all segments of the society. One of these measures is the curfew imposed on individuals aged 65 and over. Although the curfew imposed on individuals aged 65 and over aims to be protective, a high percentage of COVID-19 cases and mortality rates consist of individuals aged 65 and above, making this disease an "elderly disease" and the most disadvantaged group affected by COVID-19. The emphasis on age, both in political discussions and regulations and in news discourse during the pandemic period, caused elderly individuals who faced age-based discrimination in the pre-COVID-19 period to be exposed to more severe discriminatory attitudes not only in daily life but also in various media environments. One of the media environments where discrimination against the elderly is reflected during the pandemic process is social media. In addition to real concerns about the situation of older adults due to Covid-19, negative content about the elderly is also encountered on social networks (Jimenez et al., 2020: 1662). Accordingly, the study examines the reflections of aging and aging content on Twitter due to COVID-19. Within the scope of the study, a total of 221 tweets posted on Twitter between 12 March and 31 May 2020 were evaluated using the content analysis method. According to the results of the research, there are more disturbing content for the elderly due to COVID-19 than the tweets that are in fear and panic and therefore state that the elderly should be helped. In addition, in the tweets posted, it has been found that COVID-19 is trivialized because it mostly affects the elderly. Therefore, it has been concluded that during the epidemic, concern and interest about elderly people decreased and ageism discourse increased on Twitter. The immediate results not only encourage discourses of exclusion towards older adults, but also create a perception that over 65 are more dangerous than "cautious" and society does not need older adults. As a result, it is thought that the discriminatory and exclusionary attitudes towards the elderly have started to increase on Twitter, which is an extension of daily life and is one of the social media platforms that allows us to stay connected even in times of crisis, not only complicating the daily life styles of the elderly during the pandemic process, but also causing the tension between generations to intensify.

Structured Abstract: Due to the panic created by the reports in the media, the attitudes and behaviors of the public towards the risk groups are reflected in the legitimization of age-based discrimination, as well as elderly abuse and neglect. The pressure or function of social clichés in times of crisis can reach a strength that will cause them to build themselves inadequate and worthless for most older people. As a result, the issue of how

* Dr. Öğr. Üyesi, Gümüşhane Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo, Televizyon ve Sinema
Asst. Prof., Gumushane University, Faculty of Communication, Department of Radio, Television and Cinema
ORCID 0000-0003-0281-3892
birgultasdelen@gmail.com

Cite as/ Atıf: Taşdelen, B. (2020). COVID-19 salgın sürecinde yaşlılağa bakış: 280 karakter yaşlılar hakkında ne söylüyor?. *Turkish Studies*, 15(6), 877-891. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44432>

Received/Geliş: 23 June/Haziran 2020

Accepted/Kabul: 15 October/Ekim 2020

Copyright © MDE, Turkey

Checked by plagiarism software

Published/Yayın: 20 October/Ekim 2020

CC BY-NC 4.0

the elderly are represented and positioned in social media discourses due to COVID-19 appears as an issue to be investigated. The purpose of this study is to identify Twitter content related to both COVID-19 and older adults, to characterize what kind of content is shared and by whom, and to examine whether the content contains negative aged rhetoric about older people. For this purpose, answers to the following research questions are sought; "What are the features of the tweets?", "What relationship is established between COVID-19 and old age through shared tweets?" and "Does Tweet imply that the life of older adults is less valuable or that the disease is unimportant because it harms older people mostly?" The tweets obtained between March 21 and May 12 were written by typing "seniors, COVID-19 and/or Coronavirus" keywords on Twitter's search engine with the NVIVO 21 program. Retweets are excluded when calculating the total number of tweets. Since the tweet data is public, no information confirmation has been received from users. A total of 221 tweets were obtained during the period examined. Since only tweets containing related keyword groups are included, it is necessary to take into account the possibility that some content that may be relevant to the research topic may be out of the analysis. However, the content we obtained covers a large part of the tweets about COVID-19 from 2020.

Most of the studies conducted to date indicate that ageism is one of the most common forms of discrimination (Palmore, 2004; Angus and Reeve, 2006; Nelson, 2016 and Ayalon and Tesch-Römer, 2017). According to McHugh (2003), our negative perceptions about old age stem from the fact that modern societies worshipping youth put on the market products containing anti-aging slogans while denying the reality of death and old age. In literature, it is observed that both mainstream media and digital media support negative discourses and stereotypes about age in general (Bowen & Skirbekk, 2013; Levy et al., 2014; Ng et al., 2015; Becerikli, 2015; Gendron et al., 2016 and Yogurt, 2019). The media's content about the elderly encourages older adults to be perceived as unhealthy, inactive, passive, weak, lonely, poorly dressed, greedy and dependent in society (Vickers, 2007: 101; Martin, Williams, & O'Neill, 2009; Rozanova, 2010: 214). There is limited information about the prevalence of aging and negative stereotypes of aging during COVID-19. Therefore, this research analyzing discourses against the elderly on digital platforms in the COVID-19 process will contribute to the literature. Both mainstream and online platforms play important roles in the dissemination of information during the COVID-19 outbreak. Official institutions are trying to increase public awareness of prevention and response strategies by providing daily updates on surveillance and active cases through media. Since older adults are identified as a group with a high risk of complications or death from COVID-19, a significant part of news reports and information has dealt with this issue. However, the efforts of countries to deal with the virus situation may bring discriminatory attitudes towards older adults in the society. The COVID-19 outbreak emphasized the exclusion and bias of older adults. In her studies, McNamara and Gonzales (2011) highlight a disturbing public discourse about aging that questions the value of their lives and ignores their valuable contributions to society during the current crisis periods. According to Ong and Burrow (2020), it has been concluded that there is an increase in shares that suggest that COVID-19 is a disease of older adults only because of disinformation and false reports on social media. Tweets subjected to content analysis in the study confirm a form of age-based discrimination. In this study, a significant part of the posts made on Twitter shows the elderly negatively during the COVID-19 epidemic and legitimate the aggressive and sarcastic attitudes towards the elderly.

In the study, the qualification of tweets posted on Twitter, as opposed to helpful tweets, largely excluding tweets about the elderly shows that the anxiety and interest in elderly people on Twitter decreased during the epidemic. According to Marques (2020: 2), the current trends in global population aging and the absence of policies directed to address this issue will encourage an increase in the prevalence of age-related discourses over the next decades. Therefore, it is important to create reliable online content that aims to provide information for elderly patients during pandemic on social media and other online resources.

Keywords: Media Studies, COVID-19, Social Media, Twitter, Ageism, Content Analysis.

Öz: Mart 2020'de Dünya Sağlık Örgütü'nün 2019 koronavirüs hastalığını (COVID-19) bir pandemi olarak ilan ettikten sonra, COVID-19 virüsünün yayılmasına engel olmak için ülkemizde ve dünya çapında ciddi önlemler alınmıştır. Bu önlemlerden biri de 65 yaş ve üstü bireylere getirilen sokağa çıkma yasağıdır. 65 yaş ve üstü bireylere getirilen sokağa çıkma yasağı koruyucu olmayı amaçlarsa da, COVID-19 vaka ve ölüm oranlarının yüksek bir yüzdesinin 65 yaş ve üstü bireylerden oluşması, bu hastalığın bir "yaşlı hastalığı" olarak algılanmasına ve COVID-19'un etkilediği en dezavantajlı grup olmasına dayanak oluşturmuştur. COVID-19

öncesi dönemde de yaşa dayalı ayrımcılıklarla karşı karşıya olan yaşlı bireyler, pandemi sürecinde gerek politik tartışma ve düzenlemelerde gerekse haber söylemlerinde yapılan yaş vurgusu nedeniyle, sadece günlük hayatta değil, çeşitli medya ortamlarında da şiddetli ayrımcı tutumlara maruz kalmıştır. Pandemi sürecinde yaşlılara yönelik ayrımcılığın yansıdığı medya ortamlarından biri de sosyal ağlardır. Sosyal ağlar üzerinden Covid-19 nedeniyle yaşlı yetişkinlerin durumuyla ilgili gerçek endişelerin yanında, yaşlılar hakkında olumsuz içeriklere de rastlanmaktadır (Jimenez vd., 2020: 1662). Buna göre söz konusu çalışma, COVID-19 nedeniyle sosyal medyada yaşlılıkla ilgili içeriklerin Twitterdaki yansımalarını incelemektedir. Çalışma kapsamında 21 Mart ve 12 Mayıs 2020 tarihleri arasında Twitter üzerinden atılan toplam 221 tweet içerik analiz yöntemi ile değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, COVID-19 nedeniyle yaşlılara yönelik rahatsız edici içerikler, korku ve panik içinde olan ve bu nedenle yaşlılara yardım edilmesi gerektiğini belirten tweetlere göre oransal olarak daha fazladır. Ayrıca atılan tweetlerde COVID-19'un çoğunlukla yaşlıları etkilemesinden dolayı önemsizleştirildiği şeklindeki paylaşımlara da rastlanılmıştır. Dolayısıyla, salgın boyunca Twitter'da yaşlı insanlarla ilgili kaygı ve ilginin azaldığı ve yaşlılık söylemlerin arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Acil sonuçlar sadece yaşlı yetişkinlere yönelik dışlanma söylemlerini teşvik etmekle kalmamakta, 65 yaş üstünün "tedbirli" olmasından çok tehlikeli oldukları ve toplumun yaşlı yetişkinlere ihtiyaç duymadığı şeklinde bir algı oluşturmaktadır. Sonuç olarak yaşlılara yönelik ayrımcı ve dışlayıcı tutumların, gündelik hayatın bir uzantısı sayılan ve kriz anında bile bağlantıda kalmamızı sağlayan sosyal medya platformlarından biri olan Twitter'da şiddetlenmeye başlaması, pandemi sürecinde yaşlıların günlük yaşam biçimlerini karmaşılaştırmasının ötesinde, kuşaklar arası gerilimin yoğunlaşmasına da neden olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Medya Çalışmaları, COVID-19, Sosyal Medya, Twitter, Yaşlılık, İçerik Analizi.

Giriş

Uluslararası endişe yaratan yeni koronavirüs hastalığı COVID-19, ilk olarak 31 Aralık 2019 tarihinde Çin'in Wuhan şehrinde patlak vermiştir. Pandeminin merkez üssü Wuhan'dan ilk raporlarına ve vaka sayısının yüksek olduğu ülkelerden biri olan İtalya'dan gelen raporlara göre, tüm COVID-19 vakalarının yarısının 60 yaş ve üstü bireylerde meydana geldiğini, ölüm oranlarının yaşla anlamlı derecede ilişkili olduğu ve 85 yaş ve üzerindeki kişilerin en yüksek risk altındaki kişiler olduğunu göstermektedir (Li vd., 2020: 1203 ve Onder, Rezza and Brusaferro, 2020: 1776). 2 Nisan 2020 itibarıyla Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşı bilinen hasta sayısının 149.082 olduğu ve bunların sadece 2.572 (% 1.7) ile 18 yaş ve altı kişiler arasında olduğu ifade edilmiştir (Bialek vd., 2020). Bu bilgiler tüm dünyada yaşlı yetişkinlerin Covid-19 salgını sırasında yüksek risk grubu olduğunu doğrulamaktadır. Dolayısıyla salgından diğer yaş gruplarına kıyasla en çok etkilenecek ve/veya etkilenen kişiler yaşlı insanlar olmaktadır. Salgın sırasında yaşlı yetişkinler, evde kalması gereken ilk gruplardan biri oldukları için sosyal mesafe ve sosyal izolasyon konusunda daha sert tedbirlerle karşılaştılar (Howell, Galucia and Swinford, 2020: 3).

National Institute on Aging (2020), sosyal izolasyonun; yaşlılarda yalnızlık, artan depresyon ve anksiyete belirtileri ile hipertansiyon, obezite, Alzheimer, kalp hastalıkları ve ölüm gibi olumsuz fiziksel ve zihinsel sağlık sonuçlarına yol açabileceğini ifade etmektedir. Officer ve de la Fuente-Núñez'e (2018: 294-295) göre tüm yaş gruplarından insanların ilişkili olduğu akıcı bir sosyal yapı olan yaşlanma, bazen bağımlı ve bakıma muhtaç olan şeklinde olumsuz ifadelerle, bazen de bilge, tecrübeli ve değerli gibi olumlu ifadelerle nitelendirilmektedir. Dolayısıyla yaşlılığın nesnel bir tanımı yoktur. Yaşlılıkla ilgili yapılan çalışmaların çoğunda, yaşlılık fizyolojik boyutu ile ele alınmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (2002) yaşlılığı, 65-74 yaş arası genç yaşlı, 75-84 yaş arası orta yaşlı ve 85 yaş üzerini ileri yaşlılık (ihtiyarlık) devri olarak sınıflandırmıştır. DESA'nın (Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı) "Dünya Nüfus Beklentileri" adlı 2017 raporuna göre, küresel nüfus yaşlanmaktadır ve yaşlı kişilerin sayısının 2050 yılına kadar iki katından fazla olması beklenmektedir. Gelişmiş ülkelerin birçoğu özellikle sosyal güvenlik hizmetlerinde 65 yaş ve üstünü yaşlılığın ilk basamağı olarak kabul etmektedir (Erkuran, 2020: 27). Harbison (2016: 284) yaşlılığın, birçok devletin politik söylemlerinde 'karşılanamaz bir sosyal ve ekonomik yük' olarak görüldüğü ve bu durumun kötüye kullanımı mümkün kılan koşullarla bağlantılı olduğunu

ifade etmektedir. Inglehart vd.'nin (2014) 57 ülke üzerinde yaptıkları araştırmanın sonuçlarına göre, katılımcıların %60'ı yaşlıların hak ettikleri saygıyı almadığını ifade ederken, Frost, Ranse ve Grealish (2016) çalışmalarında, birçok kişinin yaşlı yetişkinlere yönelik hem olumlu hem de olumsuz davranışlar sergilediklerini belirtmiştir. Yaşlılıkla ilgili olumlu ve olumsuz söylemler, yaşlı bireyler hakkındaki algımızı şekillendirmektedir. Sandoval ve Kinsella'ya (2020) göre, literatürde yaşlıların algılanmasıyla bağlantılı iki farklı söylem mevcuttur. Birinci söylem, 'başarılı yaşlanma' olarak kavramsallaştırılan ve sabırlı, hoşgörülü, bilge ve deneyim dolu yaşlı bir yetişkinin başkaları üzerindeki etkisi ve bundan dolayı saygıya layık görülmesiyle ilişkili olumlu çağrışımları ifade ederken; ikincisi ise, biyolojik yaşlanmaya bağlı olarak bozulma ve beceri kaybını vurgulayan değişimler ve bu değişimlerle ilişkili olumsuz çağrışımlara sahiptir.

Bugüne kadar yapılan araştırmaların çoğu yaşlılığın en yaygın ayrımcılık biçimlerinden biri olduğunu (Palmore, 2004; Angus ve Reeve, 2006; Nelson, 2016 ve Ayalon ve Tesch-Römer, 2017) ifade etmektedir. Yaşlılık terimini ilk defa 1969'da Butler (Akt. Zhang, 2019: 271) "bir yaş grubunun diğer yaş grupları hakkındaki olumsuz görüşleri yansıtan önyargı, yaşa dayalı bir ayrımcılık biçimi ve genç ve orta yaştaki derin oturmuş tedirginlik" olarak tanımlamıştır. Yaşlılığa farklı toplumlarda farklı değerler yüklenildiğini ifade eden Cuddy, Norton ve Fiske (2005), aile değerlerinin önemli olduğu toplumlarda yaşlılara karşı saygının da arttığını, kapitalizm ve bireysel değerlerin etkili olduğu toplumlarda ise yaşlılığın toplumda bir yük olarak değerlendirildiği ve yaşlılığa olan değer azaldığını ifade etmektedir. Örneğin Japonya, Kore ve Çin gibi Orta Asya ülkelerinde, çocukların yaşlı ebeveynlerine bakması norm iken (Maeda ve Ishikawa, 2000), kültürel değerleri sürdürme konusunda daha az zorunluluk gösteren Batılı ülkelerde ise yaşlılığın ilkel bir hastalık olarak görüldüğü ve küçük çocukların bile yaşlılara karşı yaşçı bir tutum sergilediği görülmektedir (McGuire, 1993). Jönson (2013) çalışmasında yaşlılık stereotiplerini çevreleyen olumsuz söylemlerin fiziksel, zihinsel engellilik ve hastalığın yaş ile ilişkili olduğu inancına dayandığını ifade etmektedir. McHugh'a (2003) göre yaşlılıkla ilgili olumsuz algılarımız, gençliğe ibadet eden modern toplumların yaşlanma karşıtı sloganları içeren pazar ürünlerini piyasaya sürerken, ölüm gerçeğini ve yaşlılığı inkâr etmesinden kaynaklanmaktadır. Turkman ve Lorge (1953: 249) gençlik ve hız vurgu yaparak, yaşlılardan kültürel ve endüstriyel yaşamda giderek daha aktif bir rol oynamaları beklendiği için, yaşlılıkla ilgili olumsuz yaklaşımların ve stereotiplerin oluşmasının kaçınılmaz olduğunu belirtmektedir. Gündelik hayatta yaşçılık dışlama, bağımlı, yabancılaşma, sözel saldırganlık ve ilgilenmeme gibi tutum ve davranışlarla kendini göstermektedir.

Yaşlılığın ardında kültürel, sosyo-ekonomik, kurumsal ve politik faktör olsa da medya, yaşlanma stereotiplerinin önemli bir öncüsüdür (Marier ve Revelli, 2017: 1632). Topluma gömülü olan medya söylemleri, hegomonik ideolojiler doğrultusunda, hedef kitlelerin sosyal yapısının şekillendirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bunu yaparken medya, bir yandan hegomonik ideolojiyi üstlenen temsiller ve rollere ışık tutarken, diğer yandan hegomonik olmayan ve dolayısıyla daha az ses verilenleri sessizliğe mahkum etmektedir (Amaral vd., 2019: 20). Dolayısıyla toplumda nadiren ses verilen gruplardan biri olan yaşlıların aidiyet duygusunu, toplumsal yaşama katılımını ve kamusal alanda var ya da yok şeklinde konumunu etkileyen önemli unsurlardan biri de medyadır.

Literatürde yaşlılıkla ilgili çalışmalara bakıldığında, genel olarak hem ana akım medyanın hem de dijital medyanın yaşlılıkla ilgili olumsuz söylemleri ve stereotipleri desteklediği görülmektedir (Bowen ve Skirbekk, 2013; Levy vd., 2014; Ng vd., 2015; Becerikli, 2015; Gendron vd., 2016 ve Yoğurtçu, 2019). Medyada yaşlılarla ilgili sunulan içerikler, yaşlı yetişkinlerin toplumda sağlıklı, hareketsiz, pasif, zayıf, yalnız, kötü giyinen, ağgözlü ve bağımlı olarak algılanmasını teşvik etmektedir (Vickers, 2007: 101; Martin, Williams ve O'Neill, 2009; Rozanova, 2010: 214). Bu stereotiplerin insanların zihnine girişi modern dünyada normatif bir güç olan medya tarafından büyük ölçüde kolaylaştırılmıştır. Williams, Ylänne ve Wadleigh (2007), yaşlıların imajını bu stereotipler aracılığıyla çizmek, özellikle genç nesillerin toplumun yaşlı üyeleriyle temas etmekten kaçındığı ya da kaçınması gerektiği yönünde yanlış bir bilincin oluşturulmasına neden olmaktadır.

Bu genel eğilimlere rağmen literatürde yaşlılarla ilgili olumlu medya tasvirlerine de rastlanılmaktadır. Lumme-Sandt (2011) Finlandiya'daki en popüler dergilerde yaşlılığın nasıl inşa edildiğini araştırdıkları çalışmada, yaşlıların 'sağlıklı, aktif, huzurlu ve benlik saygısı yüksek olan modern insanlar' olarak belirtildiği ve bu yeni tasvirlerin yaşlı yetişkinler için güven oluşturduğu ve yaşamlarını olumlu bir şekilde şekillendirmeye teşvik ettiği sonucuna ulaşmıştır. Çalışma hayatında yaşlı çalışanların nasıl algılandıklarını araştırdıkları çalışmada Bal vd. (2009) yaşlı çalışanların genç çalışanlara kıyasla güvenilir, sadık, motive ve yetenekli olarak algılandıklarını ifade etmektedir.

McNamara ve Gonzales (2011) çalışmalarında, mevcut kriz dönemlerinde, yaşlıların yaşamlarının değerini sorgulayan ve topluma yaptıkları değerli katkıları göz ardı eden yaşlanma ile ilgili rahatsız edici bir kamu söylemini vurgulamaktadır. Senger (2019) de sağlık sorunlarıyla başa çıkamama durumlarında, incitici bir dil kullanılarak suçun yaşlı kişilere yöneltildiğini ifade etmektedir. COVID-19 salgını da başta sağlık ve ekonomi olmak üzere bir dizi zorluk ortaya çıkarırken, aynı zamanda ülkelerin virüs durumuyla başa çıkmanın bir yolu olarak yaşlı insanlarla ilgili kaygıların azalmasına, hatta yaşlıların ilk gözden çıkarılması gerektiğini savunan tutum ve eylemleri beraberinde getirmiştir. Yaşlılar bir yandan fiziksel ve sosyal ihtiyaçlarının kısıtlandığı sınırlı bir sosyal dışlanma bölgesine yerleştirilmenin çaresizliğini yaşarken (Le Couteur vd., 2020: 1), diğer yandan da kendilerine yönelik ayrımcı tutumlar ve söylemlerin yıpratıcılığıyla karşılaşmaktadır. Varışlı ve Gültekin (2020), 65 yaş üstü bireylere yönelik dışarı çıkma kısıtlamalarının etkisini Michel Foucault ve Pierre Bourdieu perspektifinden analiz ettikleri çalışmada, yaşlı bireylerin uzun süre evde kalmaları, bir tahakküm alanına neden olarak kuşak çatışmalarına zemin hazırladıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Günlük hayatta herkes için ortak bilgi tedarikçisi olan medya, temsilleri vurgulamak için güçlü bir kaynaktır. Covid-19 sırasında yaşlılık, medyanın söylemlerinde neyi hedeflediği veya hedeflemekten kaçındığı konusunda kendini göstermektedir. Geleneksel ve dijital medya ortamında büyük oranda yok sayılan/görmezden gelinen yaşlılar, pandemi süresince medya raporlarında istatistiksel olarak en riskli ve problemli grup olarak sınıflandırılmaktadır. Bu tarz sınıflandırmalar yaşlılığın toplumda bir yük ya da fazlalık olarak algılanmasına neden olmaktadır (Georgantzi, 2018: 352). Stypińska ve Nikander (2018) halk sağlığı ve ekonomik kriz sırasında yaş ayrımcılığının daha da şiddetlenebileceğini ifade etmektedir. Medyada sunulan raporların oluşturduğu panik nedeniyle, kamuoyunun risk gruplarına yönelik tutum ve davranışları yaşa dayalı ayrımcılığın meşrulaştırılması, yaşlı istismarı ve ihmali şeklinde yansımaktadır. Ayrıca Cinelli vd.'ne (2020: 2) göre, Covid-19 salgını sırasında YouTube ve Twitter gibi sosyal medya platformlarından incitici ve aşağılayıcı bir dil kullanımı hedef kitleye yönelik olumsuz davranışların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Kriz anlarında sosyal klişelerin bu yöndeki baskısı veya işlevi, çoğu yaşlı insan için kendilerini yetersiz ve değersiz olarak inşa etmelerine yol açacak bir güce ulaşabilmektedir.

Sonuç olarak yaşlıların COVID-19 nedeniyle sosyal medya söylemlerinde nasıl temsil edildikleri ve konumlandırıldıkları araştırılması gereken bir konu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu araştırmanın amacı hem COVID-19 hem de daha yaşlı yetişkinlerle ilgili Twitter içeriklerini tanımlamak, ne tür içerik paylaşıldığını ve kim tarafından paylaşıldığını karakterize etmek ve içeriğin yaşlı insanlarla ilgili olumsuz yaşçı söylemleri içerip içermediğini incelemektir.

Bu amaç doğrultusunda şu araştırma sorularına yanıt aranmaktadır;

1. "Tweetlerin özellikleri nasıldır?"
2. "Paylaşılan tweetler aracılığıyla COVID-19 ve yaşlılık arasında nasıl bir ilişki kurulmaktadır?"
3. "Tweet, yaşlı yetişkinlerin yaşamının daha az değerli olduğunu veya çoğunlukla yaşlı insanlara zarar verdiği için hastalığın önemsiz olduğunu mu ima etmektedir?"

Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada Nicel Araştırma Yöntemi'nin bir tekniği olarak kabul edilen İçerik Analizi Tekniği kullanılmış, veriler ise bir Sosyal Medya Platformu olan Twitter'dan toplanmıştır.

Twitter yazışma platformunun arama motoruna; “yaşlılar, COVID-19 ve/veya Coronavirüs” anahtar kelimeler yazılmış, 21 Mart-12 Mayıs tarihleri arasında kapsayan dönemden elde edilen tweetler NVIVO 21 programı ile derlenmiştir. Bu süreçte Retweetler araştırma verisi olarak kabul edilmemiştir. Tweet verilerinin herkese açık olması nedeniyle kullanıcılardan herhangi bir bilgilendirme onayı alınmamıştır.

İncelenen dönem aralığında toplam 221 tweet elde edilmiştir. Sadece ilgili anahtar kelime gruplarını içeren tweetler çalışmada birer veri olarak alınmıştır ve çalışma bu anahtar kelimelerle ve bu kelimeler çerçevesinde atılan 221 tweet ile sınırlı tutulmuştur. Ancak elde edilen içeriklerin 2020 yılına ait Covid-19 ile ilgili paylaşılan tweetlerin büyük bir bölümünü kapsadığını söylemek mümkündür.

Gökçe (2006: 20) içerik çözümlemesinin amacını, “kamusal alana yönelik üretilen ve kurgulanan metinleri çözümlemek” olarak tanımlamaktadır. Çomu ve Halaqia (2018) da, ağ üzerinde bulunan içeriklere, içerik çözümlemesi uygulamanın oldukça emek isteyen yoğun bir iş olduğunu ifade etmektedir. Shelton ve Skalski'ye (2014: 343) göre etkileşimli medya metinleri üzerine yapılan içerik analizinde çözümlemeye tabi tutulacak malzeme ile ilgili sistematik bir kodlama cetvelinin geliştirilmesi gerekmektedir. Bazeley (2016: 190) de, web tabanlı metinler gibi, sadece sayısal ifadelerle sınırlandırılmayacak bir ortamda çalışırken, hem niteliksel hem de niceliksel yaklaşımların birlikte kullanılmasının, metnin ardında yer alabilecek örtük içeriklerin çözümlemesi ve metinde analiz edilen ve sunulan her türlü verinin bağlamsallaştırılmasında araştırmacıya katkıda bulunacağını altını çizmektedir. Ackland (2013: 38) ve Bell (2001) çalışmalarında, açık içerik (söylenilen ne) ve örtük içeriğin (kastedilen ne) birlikte kullanıldığı çözümlemelerin bir grubun ya da olayın nasıl temsil edildiğini açıkladığı belirtmektedir.

Bu çalışmada da, metinler ve görsellerin analizi için ilk olarak araştırma sorularına cevap verecek kategoriler belirlenmiş ve bu kategorileri oluşturan değerler tanımlanmıştır. Çalışmada kodlama cetveli oluşturulurken konuyla ilgili olan 221 tweet 17 ana, 50 yan kategoride kodlanmıştır. İçerikler birbirinden bağımsız iki ayrı kodlayıcı tarafından kodlanmış ve kodlayıcılar arası uyum %87,18 oranında bulunmuştur. Kodlama kılavuzu hazırlanırken “Covid-19'un yaşlılar üzerindeki etkilerini” tanımlayan literatürden faydalanılmıştır (Jimenes vd., 2020; Gao, vd., 2020 ve Wiener and Willborn; 2011).

Araştırmanın Bulguları

Çalışmada sosyal medya platformlarından biri olan Twitter'da COVID-19 sürecinde yaşlı bireylere yönelik yaşa dayalı olumsuz tutumlar ve betimlemeler değerlendirilmiştir. Twitter'da yaşlı ayrımcılığına yönelik belirlenen temalar dışlayıcı, bilgilendirici, alaycı, tavsiye veren/yardımsever ve deneyim paylaşma olmak üzere beş kategori altında ele alınarak yorumlanmıştır. Çalışmanın alt amaç sorularına yönelik, içerik analizi uygulamasından elde edilen veriler, ayrı başlıklar halinde sunulmuştur.

Tablo 1: Tweetlerin Dağılımı

TWEET TARİHİ	Frekans (f)	Yüzde (%)
Mart	147	66,5
Nisan	40	18,1
Mayıs	34	15,4
TOPLAM	221	100

Tablo 1’de COVID-19 pandemi süresince en fazla tweetin Mart ayında atıldığı görülmektedir (f=147, %66,5). Bunun nedeni Türkiye’de 65 ve yaş üzeri dışarı çıkma yasağının ilan edildiği ay olmasıdır.

Tablo 2: Twitter Hesapları

TWITTER HESAPLARI	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kişisel Hesaplar	194	87,8
Kurumsal Hesaplar	27	12,2
TOPLAM	221	100

Tablo 2’de COVID-19 ve yaşlılarla ilgili toplam 221 tweetin çoğunun (f=194, %87,8) kişisel hesaplardan atıldığı, %12,2’sinin (f=27) ise kurumsal hesaplardan atıldığı görülmektedir.

Tablo 3: Tweetlerin Niteliği

TWEET NİTELİĞİ	Frekans (f)	Yüzde (%)
Negatif	116	52,5
Pozitif	68	30,8
Nötr	37	16,7
TOPLAM	221	100

Tweetlerin niteliği incelendiğinde, COVID-19 nedeniyle yaşlılar için bilgi verici, tavsiye ve yardım amaçlı paylaşılan tweetler “pozitif”, yaşlıları dışlayan ve onlarla alay etmek için paylaşılan tweetler “negatif, konuyla ilgili olumlu ya da olumsuz bakış açısı sunmayan paylaşımlar da nötr olarak kodlanmıştır. Buna göre paylaşımların büyük oranda negatif olduğu görülmektedir (f=116; %52,5). İncelenen 221 tweetin %30,8’ini ise pozitif tweetler oluşturmaktadır.

Tablo 4: COVID-19 ve Yaşlılarla İlgili Atılan Tweetlerin Kategorilendirilmesi

TEMA	Frekans (f)	Yüzde (%)
Dışlayıcı	80	36,2
Bilgilendirici	76	34,4
Alaycı	73	33,0
Tavsiye Veren/Yardımsever	66	29,9
Deneyim Paylaşma	16	7,2

COVID-19 ve yaşlılıkla ilgili paylaşımlarda işlenen temalar (konular) kodlanırken bir tweette en çok öne çıkan ilk üç tema kodlanmıştır. Tablo 4’te sunulan verilere göre atılan tweetlerde en sık görülen temaların “dışlayıcı” ifadelerle yer veren tweetler olduğu görülmektedir (f=80; %36,2). Bu kapsamda Covid-19’un yaşlı hastalığı olması, yaşlıların gözden çıkarılması gereken cahil, zayıf kişiler olduğu şeklindeki söylemleri içeren tweetler paylaşılmıştır. Bilgilendirici temasında yaşlılık ve Covid-19 ilişkisi karantinadakiler, risk grubundakiler, ihtiyacı olanlar şeklinde söylemleri içeren tweetleri kapsamaktadır. Alaycı temasında gözden çıkarma, tehdit, ölüm ve yaşlı hastalığı şeklindeki paylaşımlar ağırlıktayken, yardımsever temasında, kırılman, savunmasız grup, temel ihtiyaçlar, destek alma içeren tweetler, deneyim paylaşma temasında ise yaşlı aile, komşu, akraba, ceza, korku ve tavsiye şeklinde tweetler ağırlıktadır.

Tablo 5: Tweetlerde Kullanılan Görseller

Yok	156	70,6
Fotoğraf	16	16,3
Video	13	5,9
Gazete/dergi/internet/kitap sayfası	10	4,5
Tablo/grafik/maket	3	1,4
Karikatür	2	,9
Afiş	1	,5
TOPLAM	221	100

Tablo 5’te atılan toplam 221 tweetin %70,6’sında görsel kullanılmamıştır. Tweetlerde kullanılan görseller arasında en çok %16,3 ile fotoğraf kullanılmaktadır. Onu sırasıyla, %5,9 ile video ve %4,5 ile gazete/dergi/internet sayfası izlemektedir.

<p>Fotoğraf: Evde kalın, yoksa affetmem #evdekaliyorum #COVID19 #corona #yaşlılasokakyasağı #yaşlılar</p>	<p>Video: Yapmayın böyle şeyler. Hepsi çok kızgın zaten... #yaşlılasokakyasağı</p>

<p>Fotoğraf: Me: Corona öncelikle yaşlıları ve hastaları öldürüyor lütfen dikkat edelim. Yaşlılar: #Covid_19</p>	<p>Karikatür: 65+ yaş pazar günü 11.00-15.00 arası haftalar sonra ilk kez sokağa çıkacak... Sırada 20 yaş altı var... #aile #büyükler #yaşlılar #65years #corona #korona #covid19 #kovid19 #parents #child #ChildrensDay #Children</p>

Fotoğraf: Artık diyecek bişey kalmadı tercih sizin #vaka947 #yaşlılarasokakyasağı

#Covid_19 #EvdeKal

#65yas

Kitap sayfası: Sizin içİNde bu dünya batsındı mı?

#vaka1236 #COVIDIOT #Covid_19

#sokağacımaTuerkiye

#yaşlılarasokakyasağı #Koronavirus

Video:#SokağaCıkmaYasağıİlanEdilsin

#yaşlılar #65üstü #sınırlandırma

#içişleri #corona #StayAtHome

#EvdeKal

Fotoğraf: Sonunda 65 yaş üstüne sokağa çıkma yasağı geldi. 'Siz gidin çocuklar izin vermiyor.

#SokağaCıkmaYasağıİlanEdilsin #65yaş

#yaşlılarasokakyasağı

<p>Afiş: #EvdeKalTR #EvdeKalTürkiye #sokagacikma#65yas#65yaşıüstü #coronatuerkiye#coronavirusturkey #coronaturkiye#Corona #CoronavirusPandemic</p>	<p>Fotoğraf: Bak ararın,vallahi 153'ü ararın.. #Covid_19#yaşlılarasokakyasağı #EvdeKal</p>

Şekil 1: Görsellerin Niteliği

Şekil 1’de COVID-19 ve yaşlılarla ilişkili paylaşılan tweetlerin görsellerinden temsili örnekler sunulmaktadır. Paylaşılan görsellerin çoğunda incitici ve alaycı bir dil kullanarak, pandemi boyunca yaşanan olumsuz durumların suçlusunun can sıkıntısından, ya da kısıtlamayı bilmemesinden dolayı dışarıya çıkan yaşlı kişiler olduğu işaret edilmektedir.

Sonuç

COVID-19 salgınıyla ilgili genel anlamda yaşanan bilinmezliğin yanı sıra dünya genelinde özellikle 60 yaş ve üzerindeki bireylerin, COVID-19’dan kaynaklanan komplikasyon veya ölüm riski yüksek olan bir grup olarak tanımlanması kısa sürede yaşlıların toplumun odak noktası haline gelmesine yol açmıştır. Yaşanan panik ve endişe ile birçok ülke yaşlı bireylerin pandemi sırasında içeride kalmalarını sağlamak için kısıtlamalar ve yasaklar getirmeyi seçmiştir. Ancak yaşlıların sosyal izolasyonunu sağlayarak virüsün onlara bulaşmasını engellemek ve aslında ülke genelinde vaka sayısının artmasını önleyebilmek amacıyla alınan tedbirler, kısa sürede yaşlılara yönelik ayrımcı muamelenin ve sosyal dışlamanın artmasına yol açmıştır. McNamara ve Gonzales’e (2011) göre, kriz dönemlerinde, yaşlıların yaşamlarının değerini göz ardı eden yaşlanma ile ilgili rahatsız edici bir kamu söylemi oluşabilmektedir. Yaş ayrımına ilişkin haberler ve paylaşımlar, vaka sayılarının arttığı, sağlık hizmetlerinin yetersiz kaldığı ve insanların kontrolden çıkmış gibi görünen ölümcül bir virüsün saldırısından korktuğu Mart-Nisan 2020’de zirveye ulaşmıştır. Özellikle koronavirüs tedbirleri dâhilinde sosyal medya üzerinden yaşlı bireylere yönelik yapılan yaşa dayalı söylemler, pandemik kontrol için baskın bir tema oluşturmuştur. COVID-19 sürecinden kaynaklı yaş ayrımcılığı bağlamında ele aldığı sosyal paylaşım sitesi olan Twitter’da 65 yaş ve üzeri yaş grubunu rencide edecek olumsuz paylaşımlar ve yaşa dayalı ayrımcılığa yönelik vurgular ön plana çıkmıştır. COVID-19 sürecinde Twitter’da 65 yaş ve üzerine yönelik yaşa dayalı ayrımcılığı ifade etmek için Twitter’dan 21 Mart ve 12 Mayıs 2020 tarihleri arasında paylaşılan 221 tweet içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir. COVID-19 ve yaşlı yetişkinlerle ilgili atılan tweetlerin çoğunun kişisel hesaplar tarafından yazıldığı ve yarısından fazlasının (%52,5) da olumsuz

paylaşımlar içerdiği görülmektedir. Yaşlılarla ilgili olumsuz paylaşımlar, yaşlıların pandemi sürecinde toplum içindeki konumlarının daha fazla sorgulanmasına ve yaşlı ayrımcılığına yönelik negatif tutum ve davranışların artmasına neden olabilmektedir. Literatürde yaşlılıkla ilgili yer alan stereotipler, negatif yaşlı stereotiplerin hoş olmayan etkileri açısından olumlu stereotiplerden yaşlı insanlarda hem ruhsal hem fiziksel anlamdaki yıpranmayı ciddi boyutta tetiklediğini göstermiştir (Ayalon vd., 2020; Soysal, 2020 ve Meisner, 2012).

Çalışmada elde edilen bulgular doğrultusunda yaşlı ayrımcılığına yönelik belirlenen temalar dışlayıcı, bilgilendirici, alaycı, tavsiye veren/yardımsever ve deneyim paylaşma olmak üzere beş kategoriden oluştuğu görülmektedir. Burrow'a (2020) göre, pandemiyle ilgili raporlarda, diğer yaş gruplarına kıyasla yaşlı yetişkinlerin basit bir yaş eşiği ve daha yüksek duyarlılığa sahip yaş grubu olarak vurgulanması, COVID-19'un sadece yaşlı yetişkinlerin bir hastalığı olduğu şeklinde yanlış bir algının oluşmasına neden olmaktadır. Fraser vd. (2020) çalışmalarında medya söylemlerinde COVID-19 gibi bulaşıcı bir hastalığın küresel ölçeğini tanımlamak için yaşlı yetişkinlerin hedef gösterilmesi, kamu söylemlerinde yaşlılara yönelik etiketleme, ayrımcılık ve dışlama gibi olumsuz tutum ve davranışları arttırdığını ifade etmektedirler. Bu çalışmada da, paylaşılan tweetlerin %69,2'sinin dışlayıcı ve alaycı temalardan oluştuğu görülmektedir. Tweetlerin çoğunda 'yaşlı bireylerin hayatı üzerindeki kontrolünü kaybetmesi, hasta, bağımlı ve artık eskisi gibi çalışmadığı ve/veya görünmediği' şeklinde yapılan paylaşımlar, yaşlılığın bir işareti veya sembolü olarak ortaya çıkmaktadır. Pandemi sürecinde yaşlanmayı ve yaşlılığı negatif veya eksik terimlerle çerçeveleyen tweetler, dışlayıcı ve alaycı temaların görünürlüğünü daha da artırmaktadır. Buna göre, çalışmada analiz edilen tweetler ve paylaşılan görsellerde can sıkıntısından ya da kısıtlamayı bilmemesinden dolayı dışarıya çıkan yaşlı insanları azarlama, tehdit etme, dışlama, alay etme gibi damgalamalara maruz kaldıkları görülmektedir. Ayrıca yaşlı kişilerin "risk altında" sınıflandırıldığı ve potansiyel bulaştırıcı olarak görüldüğünü ileri sürmek mümkündür. Belirlenen temalar çerçevesinde yapılan paylaşımlarda toplumda saygınlığın ve tecrübenin temsilcisi olarak tanımlanan yaşlı teriminin "savunmasız yaşlılar", "kurtarılması gereken yaşlılar" olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Özellikle tavsiye veren/yardımsever kategorisinde paylaşılan tweetler yaşlı bireylerin haklarını ve çıkarlarını savunmak ve onların toplumdaki değer ve önemine dikkat çekmek için çerçeveselense de, aynı zamanda yaşlı bireyleri risk altındaki bir nüfus olarak güçlendirmekte ve dolayısıyla sokağa çıkma kısıtlaması ve yasaklarının nedeni olarak yaşlıların hedef gösterilmesi şeklindeki okumaları da haklı çıkartmaktadır. Avers vd. (2011) kelime dağarcığımızın bir parçası olarak çoğu terim uygun olsa da, genelleme ve özgüllük eksikliği nedeniyle insanları klişeleştirme eğiliminde olabileceğini ifade etmektedir. Fingerman ve Trevino'ya (2020) göre, pandemi sürecinde danışman olarak hareket edebilecek yaşlı bireylere babacan bir tavırla ve şefkatli yaşlılık söylemleriyle ne yapıp ne yapmamaları gerektiği şeklinde tavsiye ve önerilerden kaçınılmalıdır. Çünkü bu tarz ataerkil yaklaşımlar, genellikle başkaları tarafından söylenmeden makul ve durumun ihtiyaçlarına uygun hareket eden yaşlıların statü ve saygınlıklarını da değiştirmektedir.

Sonuç olarak, yaşlı bireylere yönelik 'çaresiz, kırılgan, işe yaramama ve bağımlı' şeklinde toplumda var olan temsil, söylem ve uygulamalar, COVID-19'un yayılmasının olumsuz sonuçlarıyla birlikte daha da artmış bulunmaktadır. Salgın boyunca yaşlı ayrımcılığına yönelik negatif tutum, söylem ve betimlemelerin sosyal medya platformu olan Twitter'da paylaşılan tweetler aracılığıyla yeniden üretildiği görülmüştür. Marques'e (2020: 2) göre küresel nüfus yaşlanmasındaki mevcut eğilimler ve bu konuyu etkili bir şekilde ele almak için yönlendirilmiş politikaların bulunmaması, gelecek on yıllar boyunca yaşlılıkla ilgili söylemlerin yaygınlığında bir artışı teşvik edecektir. Dolayısıyla yaşlılıkla ilgili söylemlerin önüne geçilebilmesi için de toplumda pandemi sürecinde kronolojik yaşa dayalı olarak yapılan düzenlemelerin sorumlusunun yaşlı bireyler olmadığını anlatmak için sosyal medyada ve diğer çevrimiçi kaynaklarda güvenilir çevrimiçi içerik oluşturmak önemlidir. Bu nedenle pandemi sürecinde ileri yaşın vurgulanması sadece yaşlı yetişkinler arasında haksız endişelere yol açmakla kalmaz, aynı zamanda diğer yaş grupları arasında yanlış güvenlik

duygularına da yol açabilir. Dolayısıyla bir kriz anında toplumsal değerleri korumak ve bireylerin, özellikle de en zayıfların haklarını korumak önemlidir.

Kaynakça

- Ackland, R. (2013). *Web social science: Concepts, data and tools for social scientists in the digital age*. Sage.
- Angus, J., & Reeve, P. (2006). Ageism: A threat to “aging well” in the 21st century. *Journal of Applied Gerontology*, 25(2), 137-152. <https://doi.org/10.1177/0733464805285745>.
- Amaral, I., Santos, S. J., Daniel, F., & Filipe, F. (2019). Visibilities of men and aging in the media: Discourses from Germany and Portugal. J. Zhou and G. Salvendy (Eds), *International Conference on Human-Computer Interaction* (pp. 20-32). Springer.
- Avers, D., Brown, M., Chui, K., Wong, R. A., & Lusardi, M. M. (2011). Use of the Term "Elderly", 151-154.
- Ayalon, L., & Tesch-Römer, C. (2017). Taking a closer look at ageism: self- and other-directed ageist attitudes and discrimination. *European Journal of Ageing*, 14(1), 1–4. <https://doi.org/10.1007/s10433-016-0409-9>.
- Ayalon, L., Chasteen, A., Diehl, M., Levy, B., Neupert, S. D., Rothermund, K., Tesch-Römer, C., & Wahl, H. W. (2020). Aging in times of the COVID-19 pandemic: Avoiding ageism and fostering intergenerational solidarity. *The Journals of Gerontology: Series B: Journals of Gerontology: Psychological Sciences*, 20(20). <https://doi.org/10.1093/geronb/gbaa051>
- Bal, A. C., Reiss, A. E., Rudolph, C. W. & Baltes, B. B. (2011). Examining positive and negative perceptions of older workers: A meta-analysis. *Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 66(6), 687-698.
- Bazeley, P. (2016). Mixed or merged? Integration as the real challenge for mixed methods. *Qualitative Research in Organizations and Management: An International Journal*. 189-194.
- Becerikli, S. Y. (2013). Kuşaklararası iletişim farklılığı: Bilim teknoloji ve yenilik haberleri üzerinden bir odak grup çalışması. *Selçuk İletişim*, 8, 5-18.
- Bell, P. (2001). Content analysis of visual imagesT. Leeuwen & C. Jewitt (Eds), *Handbook of Visual Analysis* (pp. 22-45). Sage.
- Bialek, S., Gierke, R., Hughes, M., ... & Skoff, T. (2020). Coronavirus disease 2019 in children—United States, *Morbidity and Mortality Weekly Report*, 69 (14), 422, 1-5.
- Bowen, C. E. & Skirbekk, V. (2013). National stereotypes of older people’s competence are related to older adults’ participation in paid and volunteer work. *Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 68(6), 974-983. <https://doi.org/10.1093/geronb/gbt101>.
- Butler, R. N. (1969). Age-ism: Another form of bigotry. *The gerontologist*, 9(4_Part_1), 243-246.
- Cinelli, M., Quattrocioni, W., Galeazzi, A., Valensise, C. M., Brugnoli, E., Schmidt, A. L., ... & Scala, A. (2020). The COVID-19 social media infodemic. *arXiv*, arXiv-2003. 05004.
- Cuddy, A. J., Norton, M. I., & Fiske, S. T. (2005). This old stereotype: The pervasiveness and persistence of the elderly stereotype. *Journal of social issues*, 61(2), 267-285. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.2005.00405.x>

- Çomu, T., & Halaiqa, İ. (2014). "Web içeriklerinin metin temelli çözümlemesi". Yeni Medya Çalışmalarında Araştırma Yöntem ve Teknikleri. (Der.) M. Binark. İstanbul: Ayrıntı Yayınları. 26-88.
- Desa, U. (2015). World population prospects: The 2015 revision, key findings and advance tables. *Working PaperNo.*
- Erkuran, H. (2020). Yaşlanma korkusu. *Sağlık ve Toplum*, 20 (1), 26-29.
- Fingerman, K. L., & Trevino, K. (2020). Don't lump seniors together on coronavirus. Older people aren't all the same. *USA Today*, 343-360.
- Gao, J., Zheng, P., Jia, Y., Chen, H., Mao, Y., Chen, S., Wang, Y. Fu, H. & Dai, J. (2020). Mental health problems and social media exposure during COVID-19 outbreak. *Plos one*, 15(4), 1-10. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0231924>
- Gendron, T. L., Welleford, E. A., Inker, J., & White, J. T. (2016). The language of ageism: Why we need to use words carefully. *The Gerontologist*, 56 (6), 997-1006. <https://doi.org/10.1093/geront/gnv066>
- Georgantzi, N. (2018). The European union's approach towards ageism. *Contemporary perspectives on ageism*. Springer.
- Gökçe, O. (2006). *İçerik analizi: Kuramsal ve pratik bilgiler*. Siyasal kitabevi.
- Harbison, J. R. (2016). *Contesting elder abuse and neglect: Ageism, risk, and the rhetoric of rights in the mistreatment of older people*. UBC Press.
- Inglehart, R., Haerpfer, C., Moreno, A., Welzel, C., Kizilova, K., Diez-Medrano, J., ...& Puranen, B. (2014). World values survey: Round six-country-pooled datafile version. <http://worldvaluessurvey.org/WVSDocumentationWVL.jsp>. Madrid: JD Systems Institute, 12.
- Jimenez-Sotomayor, M. R., Gomez-Moreno, C., & Soto-Perez-de-Celis, E. (2020). Coronavirus, ageism, and twitter: An evaluation of tweets about older adults and COVID-19. *Journal of the American Geriatrics Society*. <https://doi.org/10.1111/jgs.16508>
- Jönson, H. (2013). We will be different! Ageism and the temporal construction of old age. *The Gerontologist*, 53 (2), 198-204. <https://doi.org/10.1093/geront/gns066>
- Le Couteur, D. G., Anderson, R. M., & Newman, A. B. (2020). COVID-19 through the lens of gerontology. *The Journals of Gerontology: Series A*. 75 (9), 119-120. <https://doi.org/10.1093/gerona/glaa077>
- Levy, B. R., Chung, P. H., Bedford, T., & Navrazhina, K. (2014). Facebook as a site for negative age stereotypes. *The Gerontologist*, 54 (2), 172-176. <https://doi.org/10.1093/geront/gns194>
- Li, Q., Guan, X., Wu, P., Wang, X., Zhou, L., Tong, Y., ... & Xing, X. (2020). Early transmission dynamics in Wuhan, China, of novel coronavirus-infected pneumonia. *New England Journal of Medicine*. <https://doi.org/10.1056/NEJMoa2001316>
- Lumme-Sandt, K. (2011). Images of ageing in a 50+ magazine. *Journal of Aging Studies*, 1 (25), 45-51. <https://doi.org/10.1016/j.jaging.2010.08.013>
- National Institute on Aging (2020). <https://www.nia.nih.gov/news/social-isolation-loneliness-older-people-raise-health-risks>.
- Nelson, T. D. (2016). The age of ageism. *Journal of social issues*, 72(1), 191-198. <https://doi.org/10.1111/josi.12162>

- Ng, R., Allore, H. G., Trentalange, M., Monin, J. K., & Levy, B. R. (2015). Increasing negativity of age stereotypes across 200 years: Evidence from a database of 400 million words. *PloS one*, 10 (2), 1-6. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0117086>
- Maeda, D., & Ishikawa, H. (2002). Ageing in Japan: retirement, daily lives, pensions and social security. *Ageing in the Asia-Pacific region* (pp. 131-150). Routledge.
- Martin, R., Williams, C., & O'Neill, D. (2009). Retrospective analysis of attitudes to ageing in the Economist: apocalyptic demography for opinion formers. *Bmj*, 339, <https://doi.org/10.1136/bmj.b4914>
- Marier, P., & Revelli, M. (2017). Compassionate Canadians and conflictual Americans? Portrayals of ageism in liberal and conservative media. *Ageing & Society*, 37 (8), 1632-1653. <https://doi.org/10.1017/S0144686X16000544>
- Marques, S., Mariano, J., Mendonça, J., De Tavernier, W., Hess, M., Naegel, L., ... & Martins, D. (2020). Determinants of ageism against older adults: A systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17 (7), 2560. <https://doi.org/10.3390/ijerph17072560>
- McGuire, S. L. (1993). Promoting positive attitudes through aging education: A study with preschool children. *Gerontology & Geriatrics Education*, 13 (4), 3-12. https://doi.org/10.1300/J021v13n04_02
- McHugh, K. E. (2003). Three faces of ageism: society, image and place. *Ageing & Society*, 23 (2), 165-185. <https://doi.org/10.1017/S0144686X02001113>
- McNamara, T. K., & Gonzales, E. (2011). Volunteer transitions among older adults: The role of human, social, and cultural capital in later life. *Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 66 (4), 490-501. <https://doi.org/10.1093/geronb/gbr055>
- Meisner, B. A. (2012). A meta-analysis of positive and negative age stereotype priming effects on behavior among older adults. *Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 67(1), 13-17. <https://doi.org/10.1093/geronb/gbr062>
- Morrow-Howell, N., Galucia, N., & Swinford, E. (2020). Recovering from the COVID-19 pandemic: A focus on older adults. *Journal of Aging & Social Policy*, 1-9. <https://doi.org/10.1080/08959420.2020.1759758>
- Officer, A., & de la Fuente-Núñez, V. (2018). A global campaign to combat ageism. *Bulletin of the World Health Organization*, 96(4), 295, 295-296.
- Onder, G., Rezza, G., & Brusaferro, S. (2020). Case-fatality rate and characteristics of patients dying in relation to COVID-19 in Italy. *Jama*. 323 (18), 1775-1776. <https://doi.org/10.1001/jama.2020.4683>
- Ong A, Burrow A. (2020). As COVID-19 spreads, so do negative stereotypes of the young and the old. *Scientific American*. <https://blogs.scientificamerican.com/observations/as-covid-19-spreads-so-do-negative-stereotypes-of-the-young-and-the-old/>.
- Palmore, E. B. (2004). Research note: Ageism in Canada and the United States. *Journal of cross-cultural gerontology*, 19(1), 41-46.
- Rozanova, J. (2010). Discourse of successful aging in The Globe & Mail: Insights from critical gerontology. *Journal of aging studies*, 24 (4), 213-222. <https://doi.org/10.1016/j.jaging.2010.05.001>

- Senger, E. (2019). Ageism in medicine a pressing problem. <https://www.cmaj.ca/content/191/2/E55>.
- Shelton, A. K., & Skalski, P. (2014). Blinded by the light: Illuminating the dark side of social network use through content analysis. *Computers in Human Behavior*, 33, 339-348. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2013.08.017>
- Soysal, G. (2020). Koronavirüs salgını ve yaşlılık. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 290-301.
- Tuckman, J., & Lorge, I. (1953). Attitudes toward old people. *Journal of Social Psychology*, 37 (2), 249-260.
- Varışlı, B. & Gültekin, T. (2020). Yaşlı ayrımcılığının pandemi hali: COVID-19 sürecinde kuşaklararası etkileşimin dönüşümü. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 1227-1237.
- Vickers, K. (2007). Aging and the media. *Californian Journal of Health Promotion*, 5 (3), 100-105.
- Yoğurtçu, G. (2019). Yaşlılık olgusu ve yaşlılığın medyada temsili: Türkiye, Rusya ve Kırgızistan gazeteleri örneği. *Journal of Graduate School of Social Sciences*, 23 (3), 1049-1066.
- Zhang, F. (2019). Impact of intergenerational play on young people's perceptions towards old adults. Jia Zhou& Gavriel Salvendy (Eds.), *International Conference on Human-Computer Interaction* (pp. 267-276). Springer.
- Wiener, R. L., & Willborn, S. L. (2011). *Disability and aging discrimination*. Springer.
- World Health Organization. (2020). Coronavirus disease 2019 (COVID-19): situation report, 57.
- Wurm, S., Diehl, M., Kornadt, A. E., Westerhof, G. J., & Wahl, H. W. (2017). How do views on aging affect health outcomes in adulthood and late life? Explanations for an established connection. *Developmental Review*, 46, 27-43. <https://doi.org/10.1016/j.dr.2017.08.002>